

Da ikke flere begærede Ordet, sluttedes Forhandling.

Den af *Anders Nielsen* stillede Paastand paa Overgang til Dagsordenen (se foran)

vedtoges med 49 Stemmer mod 13.

Formanden: Hermed vil jeg betragte den anden fremsatte Paastand paa Overgang til Dagsordenen som bortfalden.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Præstegaardsjords Overførelse til Kommunen og senere Udnyttelse.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3989 ff.).

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Fogtmann): Det Forslag, om hvilket jeg har paataget mig at indlede en Forhandling, viser allerede i sin Titel, at det stiller sig to Opgaver, som det søger at løse. Den ene er at overføre en Del af Danmarks Jord paa andre Hænder som Ejere, og den anden at give visse Regler for, hvordan man paa en mere praktisk og hensigtsmæssig Maade kan anvende denne Jord efter Regler, som fastslaaes her i Lov. Jeg vil antage, at dette Forslag i og for sig er saa let overskueligt, og jeg synes ogsaa saa simpelt affattet, at det ikke trænger til nogen Forklaring for at forstås af Tingets ærede Medlemmer. Man vil hurtigt kunne overse denne Sag og tage sin Stilling til de Principspørgsmaal, som her søges afgjorte, saa meget mere, som det største Principspørgsmaal ved denne Sag ikke i og for sig ligger for til Forhandling, idet det er henvist til en anden Lov, vi havde til Forhandling forleden Dag, den, som i daglig Tale bliver betegnet som Lov om Kommunefæste. Derved afgøres netop det største og mest vanskelige Tvistespørgsmaal, som denne Sag kunde give Anledning til, idet Forslagsstillerne her ikke have ment, at de behøvede at genoptage denne Sag, men kunde henvise til den Forhandling, som har fundet Sted, og den Løsning, som i Henhold til den forhaabentlig en Gang med Tiden vil komme. Naar vi have taget den første Opgave op,

den at bringe Præstegaardsjord over paa andre Hænder, er det, fordi vi mene, at Forholdene med dansk Præstegaardsjord for Øjeblikket ere ordnede uheldigt, jeg kunde gerne sige til alle Sider. Dette er sikkert nok lidet tiltalende og lidet gunstigt for Præsterne, hvilket viser sig Tid efter anden derved, at de allerfleste Præster søge, saa vidt det nogenlunde er gørligt, og for saa vidt det af økonomiske Hensyn lader sig gennemføre, at blive fri for selv at drive deres Jord. Nu vil det dog indrømmes, at det at beholde Jorden, men ikke selv at drive den, er der ingen Grund til, naar man overhovedet kan faa den erstattet paa rimelig Vis. Det fører derfor i Almindelighed til, at den største Del af Danmarks Præstegaardsjord efterhaanden bliver forpagtet bort; men denne Forpagtningsform paa kortere Aaremaal er vistnok fra alle Sider erkendt at være en grumme uheldig Form for Jordens Drift. Dette giver en naturlig Opfordring til at sørge for, at denne Jord kommer til at vedligeholde sin Ydeevne, og at den ikke taber sin Værdi som almindeligt Aktiv i den store nationale Landhusholdning. At dette Tab kan foregaa, er allerede galt nok, men det bliver sikkert ikke bedre, naar man dermed sammenholder, at der ogsaa er en Tendens til at sælge Præstegaardsjorden. Netop ogsaa Hensynet til, at denne Tendens Tid efter anden dukker op i stærkere og stærkere Grad, har gjort, at Forslagsstillerne have ment, at det var paa høje Tid, at man søgte at gribe ind i dette Spørgsmaal og ikke lade det ligge, som man ellers i Almindelighed har ment det rigtigt, til vi en Gang skulde have en Præstelønningsreform. Jeg tror, at Spørgsmaalet om Præstegaardsjorden er vigtigt nok til, at det bør løses for sig selv, og jeg tror ogsaa, det er paatrængende, at Sagen tages op, inden vi faa, om jeg saa maa sige, for meget spoleret og forkludret af det, som nu eksisterer.

Det er ganske utvivlsomt, at Bortsalg af Præstegaardsjord er en Skam, henset til den Værdi, den har i Samfundets Eje. I Statens Eje vil Præstegaardsjorden have Betingelser for at faa en betydelig Værdi samfundsmæssigt set, hvorimod det vilde være en Skam, om den efterhaanden delvis eller maaske til syvende og sidst fuldstændig gik over til Privatkapitalismen. Ved Salget underhaanden er den Jord smuttet ud af al Forbindelse med og al Paavirkning fra det offentliges Side, fra al samfundsmæssig Hensyntagen og er, ligesom desværre den største Del af Danmarks